

Styrk dansk infrastruktur

Af adm. direktør Per Bremer Rasmussen

Asminderød Skole nord for København holdt 40 år. Skolen blev bygget i 1969. I 2007 gav byrådet op og besluttede at rive skolen ned. Skimmelsvampen havde taget overhånd – et resultat af årtiers forsømt vedligehold. Pris for en ny skole: 135 millioner kroner.

Hvordan kunne det komme så vidt? Det spørger både elever og lærere på Asminderød Skole, der nu må opholde sig i barakker frem til 2013, hvor den nye skole står klar. Svaret er enkelt: Kommunerne har ikke nok tilskyndelse til at bygge i god kvalitet og efterfølgende investere i deres bygningers vedligehold. Når kommuner skal lukke hullerne i kassen, er det altid oplagt at gå på rov i bygningernes drifts- og vedligeholdelsesbudget. Eller for den sags skyld budgetterne til kloakker og veje. På den måde forslummer den kommunale bygningsmasse og infrastruktur lige så stille – og dukker først frem på forsiden og borgernes nethinde, når nedslidningen er opsigtsvækkende nok. Da er det ved at være for sent. Asminderød-syndromet.

Med udsigten til stadig mere pressede, kommunale budgetter, er Asminderød-syndromet kommet for at blive. Mindst. For når politikerne skal vælge – kloakker eller børnehaver – er de sjældent i tvivl. Børnehaverne vinder hver gang.

Situationen er alvorlig. Efterslæbet koster dyrt. Flere kommer til skade i trafikulykker. Flere børn kæmper med dårligt indeklima og hovedpine. Husejere må slås med rotter og vandskader i kælderen. Rambøll anslog sidste år i en rapport, at de kommunale bygninger i øjeblikket taber 5 milliarder kroner i værdi årligt. Over de næste 20 år vil bygningerne få halveret deres værdi. Med mindre stat, regioner og kommuner opper sig og investerer mere i vedligeholdelse.

Som landet ligger nu, sker det ikke. Snarere tværtimod. De offentlige kasser vil blive mere og mere trængte. Frem til 2020 skal der hentes næsten 50 milliarder kroner, hvis de offentlige budgetter skal hænge sammen. De offentlige myndigheder vil derfor få færre og færre nye penge til at vedligeholde deres hospitaler, skoler, veje og kloakker for.

Det taler for nye løsninger, hvis Asminderød-eksemplet ikke skal blive hverdag. Flere politikere tænker i samme baner. De er begyndt at tale for, at en større bid af pensionsformuen investeres i den nødlidende danske infrastruktur – via offentlige-private partnerskaber (OPP).

Pensionselskaberne vil gerne. To tredjedele af selskaberne forventer i højere grad at engagere sig i sådanne OPP-projekter. De har i afsættet kun én betingelse: Afkast. Selvfølgelig. Det står i loven – og derfor dør OPP-projekterne kun, hvis de leverer afkast til pensionskunderne. Det bør også være muligt. For offentlige anlægsprojekter har meget af det, som investorer kigger efter: Sikkerhed, volumen og langt sigte. Derfor har pensionselskaberne også allerede sat milliarder i sådanne anlægsprojekter i udlandet. I Danmark er det bare ikke sket.

Hvorfor det, når nu behovet er skrigende stort? Det findes der mange svar på. Penge er sjovt nok en massiv barriere. Kommuner og regioner har ikke i dag up-

front økonomisk gevinst af de private investorpenge. I bedste fald. Ikke alene skal de deponere samme beløb, som den private investor skyder ind. De kan samtidig umiddelbart lånefinansiere sådanne anlægsprojekter billigere end private investorer. Læg dertil, at lokalpolitikere afgiver magt, når de inviterer en privat investor indenfor til at drive en institution i måske 20 eller 30 år. Det giver sammenlagt en stærk tilskyndelse til at droppe de private investorer fra start.

Men der er også en række "bløde" barrierer, fx manglende viden og vanetænkning. De politikere, der skal beslutte, om en skole, et sygehus eller nye kloakker skal sendes i OPP, skal kunne kigge langt og turde bevæge sig ud på mere jomfrueligt terræn. For OPP kan sagtens synes mere bøvlet og dyrt indledningsvis. Gevinsten er en bedre totaløkonomi og drift måske på 10, 20 eller 30 års sigt. Det er kort sagt godt indeklima på skolerne, veje uden huller og kloakker, der virker.

Set fra pensionsselskabernes bord er manglen på store projekter og politisk usikkerhed om investeringerne en vigtig barriere. Mange kommunale byggerier, fx daginstitutioner og ældreboliger, er ofte for små for investorer af milliardklassen – som pensionsselskaberne jo er. De nye supersygehuse til mere end 40 milliarder kroner er en undtagelse. Men det er ikke ud til, at politikerne har mod på OPP på et centralt og følsomt område som sundhed. Frygten er måske, at det læner sig op af en privatisering af sygehusene.

Den politiske usikkerhed rammer områder som klimasikring og kloakker. Politikere fra alle hjørner vil gerne opprioritere disse klimainvesteringer, men har ikke en langsigtet investeringsplan, som investorerne kan indrette sig efter.

Samtidig mangler investorerne et bindeled i form af en fond, der kan få pensionsmilliarderne sporet over fx i de rette klimaprojekter. Det er typisk også den måde, pensionsselskaber investerer i infrastruktur i udlandet – via specialiserede fonde. En national klimafond kunne være det tiltag, der fik mobiliseret pensionsmidlerne til fordel for en klimasikring af landets kommuner og herunder en modernisering af kloaknettet.

Der er kort sagt nok at gå til, hvis ønsket om flere pensionsmidler i dansk infrastruktur skal indfris – og eksemplet fra Asminderød fremover undgås.